

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2244 2065

เรื่อง ระบบตั๋วร่วม (Common Ticketing System)

เรียบเรียง นายณัฐพงศ์ พันธุ์ไชย วิทยากรชำนาญการ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ

ออกอากาศ ธันวาคม พ.ศ. 2560

ระบบตั๋วร่วม หรือ Common Ticketing System เป็นระบบที่สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร หรือ สนข. ได้ทำการศึกษาและริเริ่มนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ คือ ประการที่ 1 เพื่อนำระบบตั๋วร่วมมาใช้สำหรับการเดินทางของประชาชนในภาคขนส่งให้สามารถเชื่อมต่อการเดินทางได้ในทุกระบบด้วยการใช้บัตรโดยสารหรือบัตรตั๋วร่วมเพียงหนึ่งใบ ได้แก่ รถไฟ รถไฟฟ้าใต้ดิน รถไฟฟ้าสายสีต่าง ๆ รถโดยสารสาธารณะ เรือโดยสาร ทางด่วน และทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง

ประการที่ 2 เพื่อนำระบบตั๋วร่วมมาใช้ประโยชน์ในธุรกรรมอื่น ๆ นอกภาคขนส่ง เช่น การใช้บัตรตั๋วร่วมซื้อของแทนเงินสดตามร้านค้าปลีก การชำระค่าบริการที่จอดรถ การใช้งานในกิจกรรมสวัสดิการของรัฐ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การจะนำระบบตั๋วร่วมมาใช้ในลักษณะดังกล่าวได้ จำเป็นที่ร้านค้าหรือผู้ประกอบการนั้น ๆ ต้องทำการติดตั้งอุปกรณ์รับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือเรียกสั้น ๆ ว่าเครื่อง EDC ก่อน เพื่อทำการเชื่อมโยงข้อมูลทั้งในส่วนของผู้ให้บริการและผู้ประกอบการเข้ากับระบบศูนย์บริหารจัดการรายได้กลางของภาครัฐ จึงจะสามารถใช้งานระบบตั๋วร่วมได้

ทั้งนี้ ระบบตั๋วร่วมจะสามารถใช้งานให้เกิดประสิทธิภาพได้ดีเพียงใดนั้น หัวใจสำคัญจะอยู่ที่ระบบศูนย์บริหารจัดการรายได้กลาง หรือเรียกสั้น ๆ ว่าระบบ CCH โดยสามารถแบ่งส่วนประกอบได้เป็น 2 ส่วนหลัก คือ

ส่วนที่ 1 ระบบจัดเก็บรายได้ ใช้สำหรับการเชื่อมต่อและถ่ายโอนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการไปยังระบบคอมพิวเตอร์ส่วนกลางเพื่อทำการรวบรวมและประมวลผลข้อมูล เช่น การจำหน่ายและการเพิ่มมูลค่าตัวโดยสาร เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ระบบบริหารจัดการรายได้ ใช้สำหรับประมวลผลเพื่อทำการจัดสรรรายได้ทั้งหมดภายหลังการจัดเก็บรายได้ และทำการชำระคืนให้แก่ผู้ประกอบการรายต่าง ๆ ตามข้อตกลงที่ได้กำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตในการใช้ระบบตั๋วร่วมอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในส่วนของภาคขนส่งและธุรกรรมอื่น ๆ นอกภาคขนส่ง สนข. จึงได้มีการกำหนดมาตรฐานกลางระบบตั๋วร่วมขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางหรือข้อปฏิบัติแก่ผู้ประกอบการรายต่าง ๆ ที่ประสงค์จะติดตั้งระบบของตนเองให้สามารถเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบศูนย์บริหารจัดการรายได้กลาง (CCH) ได้โดยง่าย และสามารถรองรับระบบตั๋วร่วมได้ทันที

สำหรับสถานการณ์ปัจจุบันของระบบตัวร่วมนั้น ภาครัฐได้เริ่มดำเนินการไปแล้วบางส่วน สรุปได้ดังนี้

1. รถโดยสารสาธารณะของ ขสมก. และ บขส. ในส่วนของ ขสมก. ภาครัฐได้ดำเนินการทยอยติดตั้งเครื่อง EDC ไว้บนรถโดยสาร ส่วน บขส. นั้น ภาครัฐได้ดำเนินการทยอยติดตั้งเครื่อง EDC ณ จุดจำหน่ายบัตรโดยสาร อย่างไรก็ตาม ในอนาคตรถโดยสารสาธารณะรุ่นใหม่ ควรทำการติดตั้งเครื่อง EDC บนรถโดยสารทันทีเพื่อให้สามารถนำระบบตัวร่วมมาใช้ในการจัดเก็บค่าโดยสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. รถไฟ ภาครัฐได้ดำเนินการติดตั้งเครื่อง EDC ณ จุดจำหน่ายบัตรโดยสารรถไฟทุกสถานี

3. รถไฟฟ้าสายสีต่าง ๆ และรถไฟฟ้าเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ปัจจุบันการรถไฟฟ้ายานขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย หรือ รฟม. ได้ทำการลงนามความร่วมมือเพื่อดำเนินการเชื่อมต่อบริษัท ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) หรือ BTS และบริษัท ทางด่วนและรถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน) หรือ BEM เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น ทั้งสองบริษัทต้องทำการปรับปรุงระบบจัดเก็บค่าโดยสารอัตโนมัติของตนให้สามารถเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบศูนย์บริหารจัดการรายได้กลางของภาครัฐต่อไป

4. ระบบทางด่วน การทางพิเศษแห่งประเทศไทยจะเริ่มดำเนินการจ้างเอกชนเพื่อทำการออกแบบและติดตั้งระบบตัวร่วมบนทางด่วนทุกสายในช่วงปลายปี 2561 และเปิดใช้งานได้ช่วงกลางปี 2562 โดยจะเป็นการติดตั้งระบบเครื่องอ่านบัตรในช่องเก็บเงินธรรมดา ซึ่งไม่รวมกับระบบคิดเงินในช่องผ่านทางอัตโนมัติ หรือ Easy-Pass

5. ทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองหรือมอเตอร์เวย์ กรมทางหลวงจะเริ่มดำเนินการจ้างเอกชนเพื่อติดตั้งระบบตัวร่วมในช่วงปลายปี 2561 โดยจะเป็นการติดตั้งระบบเครื่องอ่านบัตรในช่องเก็บเงินธรรมดา ซึ่งไม่รวมกับระบบคิดเงินในช่องผ่านทางอัตโนมัติ หรือ M-Pass เนื่องจากต่างระบบกัน ทั้งนี้ เป็นที่คาดการณ์ว่าจะทำการเปิดเส้นทางสายกรุงเทพ-พัทยาเป็นเส้นทางแรกภายในต้นปี 2562

6. การขนส่งทางน้ำ ปัจจุบันเอกชนผู้ให้บริการเรือข้ามฟากเจ้าพระยา ได้เริ่มทยอยดำเนินการติดตั้งเครื่อง EDC ไปแล้วบางส่วนเพื่อให้สามารถรองรับกับระบบตัวร่วมได้

7. การใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ปัจจุบันภาครัฐได้ดำเนินนโยบายให้ผู้มีรายได้น้อยที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด สามารถใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐเพื่อซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นภายใต้วงเงินที่กำหนด โดยสามารถใช้บัตรดังกล่าวได้ ณ ร้านธงฟ้าประชารัฐ และร้านค้าอื่น ๆ ที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงพาณิชย์ ดังนั้น จำเป็นที่ภาครัฐจะต้องทำการเร่งติดตั้งเครื่อง EDC ให้เพียงพอและครอบคลุมในทุกพื้นที่โดยเร็ว เพื่อให้สามารถใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินการของภาครัฐข้างต้น หากมุ่งหวังให้การใช้ระบบตัวร่วมประสบผลสำเร็จ ควรมุ่งเน้นและวางแผนเกี่ยวกับการใช้ระบบตัวร่วมทั้งในภาคขนส่งและธุรกรรมอื่น ๆ นอกภาคขนส่งให้ชัดเจน รัดกุม พร้อมทำการประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการรับรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้กับประชาชนถึงรูปแบบ วิธีการใช้ และผลประโยชน์ที่จะได้รับ เนื่องจากหากสามารถดำเนินการได้ดังที่กล่าวจะนำมาซึ่งความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป รวมทั้งอาจจะส่งผลให้ก้าวต่อการพัฒนาหรือต่อยอดรูปแบบ ตลอดจนขอบเขตการใช้งานของระบบตัวร่วมในการชำระค่าสินค้าและบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

บรรณานุกรม

- ขสมก. ดีเดย์เปิดตัวระบบ อีทีเคเก็ต พร้อมใช้กับบัตรสวัสดิการ 800 คันเริ่มตั้งแต่ 1 ต.ค. เป็นต้นไป เร่งโครงการ
รถเมล์ไฟฟ้า 2.7 พันล้าน. (30 กันยายน 2560). เดลินิวส์. สืบค้นจาก ฐานข้อมูล Newcenter
- คมนาคมลงนามเชื่อมต่อระบบตั๋วร่วมแมงมุม มิ.ย.ปีหน้าได้ใช้แน่. (18 ตุลาคม 2560). แนวหน้า. สืบค้นจาก
ฐานข้อมูล Newcenter
- ดีเดย์ใช้แล้วบัตรคนจน 70 จังหวัด วัดฝีมือรัฐบาล..งานนี้ปังหรือพัง. (2 ตุลาคม 2560). เดลินิวส์. สืบค้นจาก
ฐานข้อมูล Newcenter
- เลื่อนอีกตั๋วร่วม “มว-แอร์พอร์ตลิงก์” ใช้ได้ ก.ค. 61 ส่วน BTS และ MRT ยึดไป ก.ย.. (28 กันยายน 2560).
ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้นจาก ฐานข้อมูล Newcenter
- สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร. (2556). โครงการดำเนินงานบริหารจัดการระบบตั๋วร่วม
(Program Management Services: PMS) รายงานการกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
กับระบบตั๋วร่วม (Card, Reader, Interfaced Protocol และ Interfaced Document).
สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2560 จาก http://www.thaicommticket.com/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=44&Itemid=363&lang=th&limitstart=3
- _____. (2560). โครงการดำเนินงานบริหารจัดการระบบตั๋วร่วม (PMS) รายงานนโยบายและ
แผนการดำเนินงานบริหารจัดการระบบตั๋วร่วม. สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2560 จาก
http://www.thaicommticket.com/index.php?option=com_content&view=article&id=114&Itemid=434&lang=th